

Olgu sunumu / Case report**Abla istismarı: Bir erkek kardeş olgusu**Sevgi ÖZMEN,¹ Esra DEMİRCİ,¹ Didem Behice ÖZTOP,¹ Hatice DOĞAN²**ÖZET**

Çocuk istismarı içinde özel bir konu olarak yer alan ensest, çocuğa yönelik cinsel istismarın en ağır biçimlerinden biridir. Ensest olgularında bildirim oranları oldukça düşük olup, özellikle kardeşler arasındaki cinsel istismar diğer cinsel istismarlara göre daha fazla oranlarda gizli kalmaktadır. Bu olgu sunumunda rastlantısal bir şekilde ortaya çıkan, ablası tarafından istismar edilen 12 yaşındaki bir erkek olgu tartışılacaktır. Ensest olgularında istismarcıların genellikle baba ve erkek kardeşler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, olgumuz nadir bir durum olan abla kardeş arasındaki ensest ilişki olması nedeniyle önem taşımaktadır. Bu noktada, aile üyelerinin her biri dahil olmak üzere istismarın çocukların çevrelerindeki herhangi biri tarafından gerçekleştirilebileceği akılda tutulmalıdır. (Anadolu Psikiyatri Derg 2015; 16(5):372-374)

Anahtar sözcükler: Çocuk, ensest, istismar, abla

By an elder sister abuse: a brother case**ABSTRACT**

Incest, which is considered as a special topic in child abuse, is one of the most traumatic forms of sexual abuse. In incest cases, notification rates are relatively low, especially the sexual abuse between siblings remains hidden much more than other sexual abuses. In this case report, which appears in a random manner, 12-year-old male patient, who was abused by his sister, will be discussed. Our incest case has a big importance because of having a sister as an abuser, since incest abusers often considered to be fathers or brothers. At this point, the possibility of having the abuse carried out by anyone from children's social environment including each family members should be kept in mind. (Anatolian Journal of Psychiatry 2015; 16(5):372-374)

Key words: child, incest, abuse, elder sister

GİRİŞ

Tarih boyunca olduğu gibi, günümüzde de çocuk istismarı her toplumda rastlanan ve evrensel boyutta bir sorundur. Çocuk istismarı genel olarak, çocuğun yaşamı, sağlığı ve gelişimini olumsuz etkileyen her türlü fiziksel ve/veya duygusal kötü davranma, cinsel istismar, ticari veya başka bakımlardan sömürü olarak tanımlanır.¹ Çocuk istismarı sıklığını belirlemek oldukça zordur ve yaygınlığı ülkeden ülkeye göre farklılık göstermektedir. Literatürde cinsel istismarın yaygınlığının çocuklarda %10-40 oranında olduğu bildirilmiştir.² Dünyada yaygınlık oranı %11.8 olarak saptanmıştır.³ Cinsel istismara uğrama olasılığı kızlarda erkeklere göre 1.5-5.5

kat daha fazla görülmektedir.^{4,5} Dünya Sağlık Örgütü her yıl 15 yaşından küçük 31000 çocuğun yaşamını bu nedenle yitirdiğini bildirmiştir.⁶

Ensest, çocuğun aile içindeki cinsel istismarı olup aile bireylerinden birinin, cinsel doyum amacıyla eşinin dışında ailenin diğer bir üyesi ile cinsel temasa kadar giden ilişkilerde bulunmasıdır.⁷ Ensest tüm toplumlarda görülen, yasaklanan ve kınanan bir cinsel saldırıdır. Genellikle öz veya üvey baba ile çocuk arasında veya kardeşler arasında olur. Daha az sıklıkla dede ile torun, amca veya dayı ile kız veya erkek yeğen arasında görülür.⁸ Ortaya çıkan çocuk cinsel istismarlarının %20-25'ini ensest olguları oluşturmaktadır.^{9,10} Ayıplanan ve yasaklanan bir ilişki oldu-

¹ Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatri ABD, Kayseri

² Prof. Dr. A. İlhan Özdemir Giresun Devlet Hastanesi, Giresun

Correspondence address / Yazışma adresi:

Uzm. Dr. Sevgi ÖZMEN, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatri ABD, Kayseri

E-mail: drsevgiozmen@gmail.com

Geliş tarihi: 20.05.2014, **Kabul tarihi:** 07.09.2014, **doi:**

Anatolian Journal of Psychiatry 2015; 16:372-374

ğundan sıklığı tam olarak bilinmemekle birlikte, Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan tahminlerde milyonda 1.9-40 arasında olduğu bildirilmiştir.¹¹ Hem kız, hem de erkek çocuklar ensest mağduru olabilir. Kız çocuklar erkeklerden daha sık olarak ensest mağduru olurlar. Bir çalışmada ensest olguların %83.1'inin kız çocuğu olduğu ve yaş ortalamasının kızlarda 15.3, erkeklerde 8.5 olduğu bulunmuştur.¹²

Bu olgu sunumunda, nadir bir durum olan abla-kardeş arasındaki ensest ilişkinin görüldüğü, kendinden 7 yaş büyük öz ablası ve 45 yaşındaki erişkin bir erkek tarafından cinsel istismara uğrayan 12 yaşındaki bir erkek olgu tartışılmıştır.

OLGU

Yedinci sınıf öğrencisi olan 12 yaş 2 aylık erkek hasta, Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatri Polikliniği'ne, yerleştirildiği bakım ve sosyal rehabilitasyon merkezi görevli hemşiresi ve kolluk kuvveti eşliğinde 5237 sayılı TCK'nın 103/6. maddesi gereğince uğradığı cinsel istismar olayına bağlı olarak beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığının değerlendirilmesi amacı ile getirildi.

Olgunun öyküsünden, başvuru tarihinden yaklaşık iki ay önce toplam iki kez kirvesi olarak tanımladığı, 45 yaşlarında üçüncü dereceden erkek bir akrabası ile 19 yaşında öz ablası tarafından cinsel istismara uğradığı öğrenildi. İki cinsel istismar olayında da, ablasının kendisini gezmek vaadi ile kirvesinin dükkanına götürdüğü, kirvesinin verdiği talimatlar doğrultusunda ablanın olguyu soyduğu, öne doğru eğilmesini istediği, olgunun anüsüne yabancı cisimler sokmak ve penisini emmek suretiyle cinsel istismarda bulunduğu öğrenildi. Bu sırada kirvenin kendilerini izleyerek masturbasyon yaptığı, olayları kameraya kaydettiği, aynı kişinin, olgunun 21 yaşındaki amca kızı ile telefonda müstehcen içerikli konuşmalar yaptığının saptanması üzerine bu istismarın da açığa çıktığı öğrenildi. Olgu, ablasının kendisine zarar vermesinden ve kirvesi ile kendi annesinin ablasına zarar vermesinden korktuğu için olayı kimseye anlatmadığını belirtti.

Yapılan görüşmede, olgunun olay sonrası aileden alınıp yuvaya verildiği, bu yüzden ailesini çok özlediği, yaşadıklarının sık sık aklına geldiği, canının sıkıldığı, olaylar aklına geldikçe ağladığı, zaman zaman dalıp gittiği, son iki aydır okula gitmek istemediği, derslerine yeterince yoğunlaşmadığı, ders başarısının düştüğü, uykuya dalmakta güçlük çektiği öğrenildi. Olayda kirve olarak nitelendirildiği kişinin yüzünün aklından

çıkmadığını belirten olgunun, görüşme sırasında ablası ile ilgili konuşmaktan kaçındığı gözlemlendi. Yurtta kalmakta olan olgunun eve dönmek istediği, bu nedenle kendini olduğundan daha iyi gösterme çabası içinde olduğu düşünüldü.

Yurt görevlisi ile yapılan görüşmede, olgunun zaman zaman dalgınlığının olduğu, sık sık yalan söylediği, sinirli ve saldırgan olduğu, her şeye alındığı ve çok sık ağladığı öğrenildi.

Olgunun yapılan adli psikiyatrik muayenesinde yaşında gösterdiği, öz bakımının orta düzeyde olduğu, göz temasından kaçındığı, görüşmede çekingen tavırlar gösterdiği gözlemlendi. Bilinci açık, koopere, yer, zaman ve kişi yönelimi tamdı. Duygudurumu depresif, duygulanımı anksiyözdü. Yaşadığı olayla ilgili dissosiyatif özellikler göstermekte olup, ablanın yaptığı eylemlerle ilgili tam olarak zaman-yer ilişkisi kuramadığı gözlemlendi. Dikkati hafif dağınık olup algı ve bellek kusuru saptanmadı. Zeka düzeyi normal olarak değerlendirildi.

Özgeçmişinde, sağlıklı bir gebelik sürecinden miadında, spontan vaginal yolla doğduğu, doğum ve sonrasında herhangi bir komplikasyon yaşanmadığı, gelişim basamaklarını zamanında tamamladığı öğrenildi.

Yapılan değerlendirmeler sonucunda olguda 'depresyon+travma sonrası stres bozukluğu' saptanarak, sertralin 50 mg/gün başlandı. Olgu halen izlenmekte ve tedavisi sürdürülmektedir.

TARTIŞMA

Ensest çocuğa ve ergene genellikle baba, kardeş gibi yakın akrabaları tarafından yapılmaktadır. Ensest ilişkilerde cinsel istismar mağdurları genellikle kız çocukları olmasına rağmen, erkek çocukların da cinsel istismara uğradığı görülmüştür.¹³ Bir çalışmada Türkiye'de cinsel istismarların %70'inin çocuğun tanıdığı kişiler tarafından yapıldığı, olguların çoğunun gizli tutulduğu ve %30'unun ensest olgusu olduğu bulunmuştur.¹⁴ Başka çalışmalarda, ensest olgularının yaklaşık %80'inin baba-kız ilişkisi biçiminde olduğu vurgulanmakla birlikte, ensest olaylarının çoğunun üvey baba tarafından, daha azının ağabeyler tarafından gerçekleştirildiği bildirilmiştir.^{15,16} Bu verilerin aksine, literatürde kardeş ensestinin baba ensestinden 3-5 kat daha sık görüldüğünü bildiren çalışmalar vardır.¹⁷ Kardeşler arası ensest olguları değerlendirildiğinde, istismarcıların daha çok erkek kardeşler olduğu görülmüştür.¹⁸ Bizim olgumuz ablası tarafından istismara uğramış erkek kardeş olup bu yönüyle

dikkat çekmektedir.

İstismarcının tanıdık olması, çocuğun çok daha derinden sarsılmasına ve yaşam boyu sürecek psikolojik sorunlara yol açmaktadır. Çünkü burada güvene ihanet edilmiştir.¹⁹ Kardeş enestine maruz kalanların suçluluk, utanma duyguları nedeniyle ve kendilerine inanılmayacağı ve istismarcıdan zarar görecekları düşündükleri için istismarı açıklayamadıkları da bilinmektedir.^{17,20} Bizim olgumuzda, olgu suçu üçüncü kişiye yükleyerek ablasının kendisine istismarda bulunduğu düşüncesini yadsımaktadır. Ailesinin bir üyesi tarafından ciddi bir travmaya maruz kalmanın verdiği yükü başa çıkarmak için olayı dissosiyasyon etmektedir. Bu durum, olgunun abladan gelebilecek ikinci bir zarar açısından kendini koruduğu şekilde de yorumlanabilir.

İstismardan sonra ortaya çıkan bulgular siliktir, saptanmasında psikiyatrik bulgular ön planda

olabilir. Özellikle çocukluk çağı istismarlarında, istismarcı aile üyelerinden biri ise çocukların istismarı açıklaması daha da güçleşmektedir. Ayrıca, enest olgularında bildirim oranları düşük olup özellikle kardeşler arasındaki cinsel istismar diğer cinsel istismarlara göre daha fazla oranlarda gizli kalmaktadır.¹⁷ Bu nedenlerle bizim olgumuzda da olduğu gibi, enestinin ortaya çıkması çoğunlukla rastlantısal olmaktadır. Enest olgularında istismarcıların genellikle baba ve erkek kardeşler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, olgumuz nadir bir durum olan abla kardeş arasındaki enest ilişkisi olması nedeniyle önem taşımaktadır. Bu noktada, aile üyelerinin her biri dahil olmak üzere istismarın çocukların çevrelerindeki herhangi biri tarafından gerçekleştirilebileceği akılda tutulmalıdır. Çocuğun rutin muayenesinde, özellikle risk gruplarında bu açıdan klinisyenler daha dikkatli olmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Runyan D, Corrine W, Ikeda R. Child abuse and neglect by parents and other caregivers. EG Krug, LL Dahlberg, JA Mercy (Eds.), World Report on Violence and Health, Geneva: World Health Organization, 2002, p.57-86.
2. Renteria SC. Summary: sexual abuse of female children and adolescents-detection, examination and primary-care. Ther Umsch 2005; 62:230-237.
3. Stoltenborgh M, vanIjzendoorn MH, Euser EM, Bakermans-Kranenburg MJ. A global perspective on child sexual abuse: Meta-analysis of prevalence around the world. Child Maltreat 2011; 16:79-101.
4. Pereda N, Guilera G, Forns M, Gomez-Benito J. The international epidemiology of child sexual abuse: a continuation of Finkelhor. Child Abuse Negl 2009; 33:331-342.
5. Sedlak A, Mettenburg J, Basena M, Petta I, McPherson K, Green A, et al. Fourth National Incidence Study of Child Abuse and Neglect (NIS-4): Report to Congress. Washington D.C.: US Department of Health and Human Services, Administration for Children and Families, 2010.
6. Child Maltreatment, Ağustos 2010. http://www.who.int/topics/child_abuse/en/. (Erişim tarihi: Mayıs 2011).
7. Topçu S. Çocuk ve Gençlerin Cinsel İstismarı. Ankara: Doruk Yayıncılık, 1997, s.43-90.
8. Celbis O, Ozcan ME, Ozdemir B. Paternal and sibling incest: a case report. J Clin Forensic Med 2006; 13:37-40.
9. Gölge ZB, Yavuz MF, Başol İ. Classifying rape cases in Turkey. Forensic Sci Int 2003; 136(Suppl. 1):296-297.
10. Oaksford KL, Frude N. The prevalence and nature of child sexual abuse: evidence from a female university sample in the UK. Child Abuse Review 2001; 10:49-59.
11. Collins JL, Hamlin WT, Minor MA, Knasel AL. Incest and child sexual abuse. J Natl Med Assoc 1982; 74:513-517.
12. Alikasifoglu M, Erginoz E, Ercan O, Albayrak-Kaymak D, Uysal O, Ilter O. Sexual abuse among female high school students in Istanbul, Turkey. Child Abuse Negl 2006; 30:247-255.
13. Yılmaz B. Çocuklukta cinsel istismar: Risk etmenleri. Türk Psikoloji Bülteni 2002; 24(25):74-76.
14. Kaynak H. Cinsel istismarda terapi: Alo Çocuk Merkezi. Kadınlar Dünyası 2000; 7:10-11.
15. Yüksel Ş. Enestinin tanınması ve değerlendirilmesi. Nöropsikiyatri Arşivi 1993; 30(2):352-357.
16. Green AH, Child sexual abuse and incest. M Lewis (Ed.), Child and Adolescent Psychiatry-A Comprehensive Textbook, Baltimore: Williams and Wilkins Company, 1996, p.1041-1048.
17. Krienert JL, Walsh JA. Sibling sexual abuse: An empirical analysis of offender, victim, and event characteristics in national incident-based reporting system data, 2000-2007. J Child Sex Abuse 2011; 20:353-372.
18. Kantarcı MN, Kandemir E, Bilgi S. Doğum eylemindeki erkek kız kardeşi enest olgusuna adli yönden yaklaşım. Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi 2012; 9(4):231-234.
19. Kemerli N. Çocuklara yönelik cinsel taciz: Erk tüccarları. Kadınlar Dünyası 2000; 7:5-7.
20. Gündüz T, Karbeyaz K, Aymacı U. Evaluation of the adjudicated incest cases in Turkey: Difficulties in notification of incestuous relationships. J Forensic Sci 2011; 56:438-443.